

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
Інна САВИЦЬКА
_____ 2023

“СХВАЛЕНО”

На засіданні кафедри
Протокол № 8 від " 18" квітня _____ 2023
Завідувач кафедри
Марина ДЄЛІНІ

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології)»
Гарант ОП
Оксана ВАСЮК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕНЕДЖМЕНТ**

спеціальність	015 «Професійна освіта (015.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»
Освітня програма	Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)
Факультет	гуманітарно-педагогічний
Розробники:	Алексеева Катерина, к.держ.упр., доцент, Власенко Т.О., к.е.н, доцент

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Менеджмент

(назва) -

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	015 Професійна освіта (015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)	
Освітня програма	Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект(робота)	–	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	3	3
Семестр	5	6
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	4 год.
Лабораторні заняття	–	–
Самостійна робота	60 год.	–
Індивідуальні завдання	–	–
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	–

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Менеджмент»: формування сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завданням є формування у студентів знань з таких питань:

- сутність понять і категорій менеджменту;
 - історія розвитку менеджменту;
 - сутність організації, взаємозв'язок її внутрішніх елементів та зовнішнього середовища;
 - організація взаємодії та повноважень;
 - характеристика основних типів організаційних структур управління;
 - основи планування, його мотивування та управління;
 - прийняття управлінських рішень;
 - керівництво і лідерство, стилі управління, теорії конфліктів,
- а також практична підготовка щодо:
- визначення функції і мети;
 - аналізу та побудови різних типів організаційних структур управління;
 - технології розроблення, прийняття та реалізації управлінських рішень;
 - визначення та оцінки ефективності менеджменту.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки та інших наук, пов'язаних із сферами виробництва і переробки продуктів сільського господарства та харчовими технологіями і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, планувати, організовувати, контролювати, координувати роботу та вмотивовувати членів колектив.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК10. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони гігієни праці;

СК11. Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук;

СК12. Здатність виконувати розрахунки технологічних процесів в галузі;

СК14. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати

інформацію (дані) в галузях, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

Програмні результати навчання

ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПР 09. Відшуковувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися спеціалізованим програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації.

ПР 16. Знати основи і розуміти принципи функціонування технологічного обладнання та устаткування галузей, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

ПР 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності.

ПР 18. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі, пов'язані з вибором матеріалів, виконанням необхідних розрахунків, конструюванням, проектуванням технічних об'єктів у предметній галузі, що пов'язана з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

ПР 19. Уміти обирати і застосовувати необхідне устаткування, інструменти та методи для вирішення типових складних завдань у галузі, що пов'язана з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

ПР 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.

ПР 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	тижні	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
			л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовний модуль № 1. Поняття і сутність менеджменту. Функції та методи менеджменту											
Тема 1. Основні поняття, сутність та види менеджменту	1	8	2	2		4					
Тема 2. Розвиток теорії практики менеджменту	2	8	2	2		4					
Тема 3. Організація. Внутрішнє та зовнішнє середовища організації	3	8	2	2		4					
Тема 4. Функції менеджменту	4	8	2	2		4					
Тема 5. Функція планування	5	8	2	2		4					
Тема 6. Організація як функція управління	6	8	2	2		4					
Тема 7. Мотивація	7	8	2	2		4					
Тема 8. Функція контролю	8	8	2	2		4					
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>		64	16	16		32					
Змістовний модуль № 2. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Забезпечення ефективної діяльності організації											
Тема 9. Методи обґрунтування управлінських рішень	9	8	2	2		4					
Тема 10. Основи теорії прийняття управлінських рішень	10	8	2	2		4					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Тема 11. Керівництво та лідерство	11	8	2	2		4					
Тема 12. Менеджмент груп та команд	12	8	2	2		4					
Тема 13. Відповідальність та етика в менеджменті	13	8	2	2		4					
Тема 14. Інформація та комунікації в менеджменті	14	8	2	2		4					
Тема 15. Ефективність управління	15	8	2	2		4					
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	56		14	14		28					
Всього годин	120		30	30		60					

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ.

Тема 1. Основні поняття, сутність та види менеджменту

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління. Менеджери та підприємці – ключові особи ринкової економіки. Спільне та відмінне між менеджером і підприємцем. Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; моделювання: вербальне, фізичне, аналогове, математичне; науковий, експертний, соціологічні методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування.

Тема 2. Розвиток теорії практики менеджменту

Передумови виникнення науки управління. Існуючі парадигми менеджменту. Етапи історичного розвитку менеджменту. Основні етапи розвитку управлінської науки в Україні. Класичні та неокласичні теорії менеджменту. Інтегровані підходи до управління. Спільні риси інтегрованих підходів до управління. Сутнісна характеристика процесного, системного та ситуаційного підходів до управління: основні ідеї; внесок у розвиток науки управління; практичне застосування. Особливості менеджменту в економічно розвинених країнах. Концептуальні моделі сучасного менеджменту. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

Тема 3. Організація. Внутрішнє та зовнішнє середовища організації

Поняття організації. Сутність і основні риси формальної організації. Причини виникнення, принципи функціонування організацій. Складові категорії «організація». Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Зовнішнє середовище організації. Оцінка факторів зовнішнього середовища. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації. Класифікація виробничо-господарських організацій. Підприємство — виробничо-правова форма виробничо-господарської організації. Види і статус підприємств в Україні.

Тема 4. Функції та технологія менеджменту

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Функції організації. Функції та процес менеджменту. Механізм менеджменту. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: вибір варіанта дій; цілевизначення; інформаційне забезпечення; аналітична діяльність; реалізація рішення; зворотний зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність; нерівномірність; циклічність; послідовність; мінливість; стійкість.

Тема 5. Функція планування

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їх взаємозв'язок. Класифікація планів організації. Етапи процесу планування: визначення місії та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії. Базові стратегії. Економіко-організаційний зміст оперативного планування. Загальна характеристика бізнес-планування. Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.

Тема 6. Організація як функція управління

Сутність організаційної діяльності, її місце в системі управління. Поняття і

складові організаційної діяльності. Командний ланцюжок. Владні повноваження, обов'язки, відповідальність. Норма керованості. Централізація і децентралізація. Процес делегування повноважень і відповідальності. Департаменталізація: функціональна; продуктова; географічна; за процесами; за клієнтами. Команди з перехресними функціями. Взаємодія і взаємовплив структур організації. Сутність організаційної структури управління, її роль у досягненні мети. Елементи структури. Характеристика основних видів організаційних структур управління. Лінійні і функціональні організаційні структури управління. Комбіновані структури управління: лінійно-функціональна; лінійно-штабна; дивізійна; матрична. Функціональний підхід до формування організаційних структур менеджменту. Цільовий підхід до формування організаційних структур.

Тема 7. Мотивація

Поняття мотивування як функції менеджменту. Теорії мотивування: теорії змісту (теорія потреб А. Маслоу, двочинникова теорія Фредеріка Герцберга, теорії Х та Y Д. Мак-Грегора) та теорії процесів (теорія очікувань, теорія справедливості, теорія визначення цілей). Мотиваційні засоби менеджера. Оплата праці як основний чинник мотивування продуктивності праці. Оплата праці: заробітна плата, система винагород і премій. Сучасні системи та форми стимулювання праці. Методи соціального впливу і морального стимулювання.

Тема 8. Функція контролю

Поняття контролю, його місце в системі управління. Завдання контролю: пристосування до зміни середовища; обмеження нагромадження помилок; подолання складних організаційних проблем; мінімізація затрат. Типи контролю: сфери контролю; рівні контролю; відповідальність за контроль. Етапи контролювання: затвердження стандартів; оцінка виконання; порівняння показників виконання за стандартами; внесення коректив. Види управлінського контролю. Рівні операційного контролю: попередній контроль; поточний контроль; підсумковий контроль. Фінансовий контроль. Системи контролювання: внутрішнє; незалежне; державне регулювання. Поняття регулювання та його місце в системі управління. Функція менеджменту «оперативне регулювання».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 2. КЕРІВНИЦТВО ЯК ОБ'ЄДНУВАЛЬНА ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ.

Тема 9. Методи обґрунтування управлінських рішень

Методи творчого пошуку альтернативних варіантів. Класифікація методів творчого пошуку альтернативних варіантів. Методи індивідуального творчого пошуку альтернатив. Методи колективного творчого пошуку альтернатив. Методи активізації творчого пошуку альтернативних варіантів. Класифікація методів обґрунтування управлінських рішень. Кількісні та якісні методи. Можливості та сфери застосування аналітичних, статистичних, теоретико-ігрових методів та методів математичного програмування. Інструменти обґрунтування управлінських рішень. Кількісні та якісні методи прогнозування. Сутнісна характеристика методу «платіжної матриці». Побудова «дерева рішень» та вибір оптимального варіанту. Обґрунтування рішень в умовах невизначеності. Теоретико-ігрові методи. Критерії теорії статистичних рішень: песимізму, оптимізму, коефіцієнту оптимізму, Лапласа. Методи теорії ігор. Експертні методи прийняття рішень: метод простого ранжування; метод вагових коефіцієнтів.

Тема 10. Основи теорії прийняття управлінських рішень

Поняття і моделі прийняття рішень. Розширене та вузьке розуміння категорії «прийняття рішень». Місце прийняття рішень у процесі управління. Моделі теорії прийняття рішень: класична; поведінкова; ірраціональна. Процес прийняття рішень. Інтуїтивна та раціональна технології прийняття рішень. Етапи раціональної технології прийняття рішень: діагноз проблеми; накопичення інформації про проблему; опрацювання альтернативних варіантів; оцінка альтернатив; прийняття рішення. Людський та організаційний фактори у процесі прийняття рішення. Індивідуальне та групове прийняття рішень.

Тема 11. Керівництво та лідерство

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керування та континууму стилів керування. Характеристика та класифікація стилів керування. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

Тема 12. Конфлікти у менеджменті

Групи і команди в організаціях. Типи груп і команд: функціональна група; неформальна група; цільова група. Причини об'єднання людей у групи та команди: особисті зацікавлення; діяльність груп; мета групи; потреба належності; вигода. Стадії розвитку груп і команд. Характеристика груп і команд. Структура обов'язків. Норми поведінки. Згуртованість. Формальне та неформальне лідерство. Міжособистісні та міжгрупові конфлікти. Природа конфліктів. Причини конфліктів. Керування конфліктами в організаціях. Контролювання конфліктів. Заохочення конфліктів. Вирішення та обмеження конфліктів.

Тема 13. Відповідальність та етика в менеджменті

Сутність відповідальності та етики в менеджменті. Зміст юридичної відповідальності: дотримання конкретних державних законодавчих актів, інструкцій, норм тощо. Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації. Переваги та недоліки соціальної відповідальності. Сутність та значення соціальної поведінки. Етична поведінка як сукупність вчинків і дій людей. Причини неетичної поведінки. Заходи із забезпечення етичної поведінки.

Тема 14. Інформація та комунікації в менеджменті

Інформація, її види та роль в менеджменті. Носії інформації. Класифікація інформації. Вимоги, що висуваються до інформації. Поняття і характеристика комунікації. Різновиди «внутрішніх» та «зовнішніх» комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Зворотний зв'язок в процесі комунікації. Засоби комунікації, їх переваги та недоліки. Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Моделі комунікаційного процесу. Організація комунікаційного процесу. Комунікаційні переваги.

Тема 15. Ефективність управління

Видова класифікація ефективності організації: індивідуальна, групова, загально-організаційна. Особливості оцінки різновидів ефективності. Концепції визначення ефективності менеджменту в організації. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації. Економічна, організаційна та соціальна ефективність менеджменту. Системи показників економічної, організаційної та соціальної

ефективності менеджменту, їх склад і методи визначення. Напрями підвищення ефективності управління організацією. Сутність та різновиди відповідальності та етики у менеджменті. Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації. Сутність та значення соціальної поведінки менеджменту. Культура менеджменту

4. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Менеджер як фігура сучасного менеджменту	2
2.	Еволюція управлінської думки	2
3.	Аналіз організації як об'єкту управління	2
4.	Функції менеджменту	2
5.	Функція планування	2
6.	Організація як функція управління	2
7.	Мотивація	2
8.	Функція контролю	2
9.	Управлінські рішення та методи і способи їх прийняття	4
10.	Теорії та моделі керівництва і лідерства. Особливості національних систем керівництва	2
11.	Менеджмент груп та команд	2
12.	Діловий етикет країн світу	2
13.	Інформація та комунікації в менеджменті	2
14.	Інформація та комунікації в менеджменті	2
<i>Разом</i>		<i>30</i>

6. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Менеджер як фігура сучасного менеджменту	4
2.	Еволюція управлінської думки	4
3.	Аналіз організації як об'єкту управління	4
4.	Функції менеджменту	4
5.	Функція планування	4
6.	Організація як функція управління	4
7.	Мотивація	4
8.	Функція контролю	4
9.	Управлінські рішення та методи і способи їх прийняття	4
10.	Теорії та моделі керівництва і лідерства. Особливості національних систем керівництва	4
11.	Менеджмент груп та команд	4
12.	Діловий етикет країн світу	4
13.	Інформація та комунікації в менеджменті	4

14.	Інформація та комунікації в менеджменті	4
15.	Ефективність управління	4
<i>Разом</i>		<i>60</i>

8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Вкажіть, яким обов'язковим вимогам повинне відповідати будь-яке організаційне утворення?
2. Зміст поняття «організація».
3. Які загальні риси організації?
4. Розкрийте зміст основних рис організації за відповідними критеріями (види ресурсів, підсистеми середовища, сфери менеджменту (за функціональною ознакою), за рівнем управління, за напрямом взаємозв'язків)
5. Які фактори належать до внутрішнього середовища організації?
6. Які фактори належать до допоміжного зовнішнього середовища організації?
7. Які фактори належать до зовнішнього середовища організації?
8. За допомогою яких прийомів реалізуються форми управління невизначеністю зовнішнього середовища (адаптація до існуючих елементів навколишнього середовища, сприятливий вплив на навколишнє середовище, зміна сфери діяльності)?
9. Розкрийте суть понять «управління» та «менеджмент».
10. В чому полягає відмінність між поняттями «менеджмент» та «управління»?
11. Розкрийте суть основних категорій дисципліни «Менеджмент». Хто такий менеджер?
12. Концепція «ідеальної бюрократії»: суть, переваги та недоліки, засновники.
13. Охарактеризуйте базові моделі організацій з позиції виконуваних ними головних функцій менеджменту та параметрів ефективності діяльності.
14. Десять основних ролей (за Г.Мінцбергом), які виконують менеджери в організації.
15. Якими якостями має володіти сучасний менеджер?
16. Кроки реалізації управління згідно концепції Ф.Тейлора.
17. Етапи розвитку науки менеджмент.
18. Дайте визначення поняття «комунікації». Комунікації та їх класифікація
19. Розкрийте суть основних видів інформації.
20. Етапи комунікаційного процесу.
21. Розкрийте зміст основних та специфічних функцій менеджменту.
22. Контроль, етапи контролю.
23. Види контролю за їх класифікаційними ознаками.
24. Охарактеризуйте види контролю за об'єктом та місцем здійснення в організації.
25. Розкрийте переваги та недоліки основних методів вимірювання реального виконання робіт в процесі контролю.
26. Які зміни в поведінці підлеглих виникають під впливом контролю?
27. Інструменти окремих видів контролю.
28. Розкрийте суть моделей прийняття управлінських рішень. Етапи

планування.

29. Розкрийте суть окремих елементів плану (цілі, програма, нормативи, правила, метод, процедури).

30. Розкрийте суть історичних етапів розвитку системи планування.

31. Назвіть переваги стратегічного планування. Рівні стратегій.

32. Етапи стратегічного планування. Цілі та їх види.

33. У чому полягає роль місії в організації?

34. Суть поняття «дерево цілей».

35. Матриця SWOT.

36. «Дерево рішень», основні його елементи.

37. Мотивація, теорії мотивації.

38. Влада, види влади.

39. Розкрийте суть категорії менеджменту: організаційна структура; організація; організаційна діяльність.

40. Охарактеризуйте основні елементи організаційного процесу.

41. Що являють собою організаційні параметри?

42. Розкрийте зміст теорій організації: класична теорія, неокласична (поведінкова) теорія, сучасна теорія.

43. Вкажіть основні ситуаційні фактори, відповідно до сучасної теорії організації, які впливають на формування організаційної структури?

44. Розкрийте зміст наступних типів повноважень: лінійні повноваження, штабні повноваження, функціональні повноваження.

45. Які механізми координації належать до вертикального та горизонтального видів координації?

46. Вкажіть переваги і недоліки дивізійної та матричної організаційних структур.

47. Розкрийте суть основних методів, які використовують для вибору типу структури управління (метод аналогій, експертно-аналітичний, структуризації цілей, організаційного моделювання).

48. Яким вимогам мають відповідати цілі, щоб забезпечувати життєдіяльність організації?

49. Розкрийте суть методів менеджменту.

50. Охарактеризуйте групи методів менеджменту: економічні, організаційно-розпорядчі, соціально-психологічні.

51. Конкретизуйте методи менеджменту організаційно-розпорядчого впливу за їх групами.

52. Конкретизуйте методи менеджменту соціально-психологічного впливу за їх групами.

53. Зміст поняття «керівництво», «конфлікт», «стрес».

54. Розкрийте суть категорій менеджменту, які лежать в основі керівництва: лідерство, влада, вплив.

55. Розкрийте суть видів (форм) влади.

56. Які аспекти відображає поле «управлінської ґратки (сітки, решітки)» Р.Блейка та Дж.Моутона, які основні стилі керівництва виділяють американські дослідники.

57. Вкажіть, які причини, як правило, призводять до опору організаційним змінам працівниками організації?

58. Зміст поняття «організаційний розвиток», «культура організації (організаційна культура)».

59. Конкретизуйте, які фактори впливають на організаційну, групову, індивідуальну ефективність менеджменту згідно рівневого підходу до оцінки ефективності управління?

60. Вкажіть показники, за якими розраховується логічна формула визначення ефективності управління.

61. Розкрийте зміст цільової, системної, функціональної, композиційної концепцій ефективності управління та концепції ефективності управління на основі досягнення «балансу інтересів».

62. Якими показниками характеризуються економічна, соціальна, організаційна ефективності менеджменту?

Тестові питання

1. ПРИНЦИП УПРАВЛІННЯ «ЄДНІСТЬ СПРЯМОВАНИХ ДІЙ» СТОСУЄТЬСЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СИСТЕМИ І ОЗНАЧАЄ, ЩО

- A) організація є централізованою
- B) усі працівники організації виконують одне завдання
- C) кожний підрозділ організації працює автономно, має свій план і свою мету
- D) усі підрозділи організації об'єднані планом досягнення єдиної спільної мети

2. РЕЗУЛЬТАТОМ ВЕРТИКАЛЬНОГО РОЗПОДІЛУ ПРАЦІ Є ВИОКРЕМЛЕННЯ ОСНОВНИХ ФУНКЦІЙ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЯКІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ УПРАВЛІННЯМ ПО ВЕРТИКАЛІ:

- A) організація, мотивація і контроль
- B) мотивація і контроль
- C) планування, мотивація і контроль
- D) планування, організація, мотивація і контроль

3. ЯКІ ВИМОГИ ПРЕД'ЯВЛЯЮТЬСЯ ДО ЯКОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ:

- A) наукова обґрунтованість, узгодженість, повнота, своєчасність
- B) наукова обґрунтованість, узгодженість, повнота, своєчасність, ясність
- C) наукова обґрунтованість, узгодженість, повнота, своєчасність, правомірність, ясність
- D) наукова обґрунтованість, узгодженість, повнота, своєчасність, правомірність

4. ЗГУРТОВАНІСТЬ Є ПОЗИТИВНОЮ ХАРАКТЕРИСТИКОЮ НЕФОРМАЛЬНОЇ ГРУПИ ТОДІ, КОЛИ

- A) цілі неформальної групи спрямовані на досягнення цілей організації
- B) цілі неформальної групи спрямовані на досягнення цілей лідера цієї групи
- C) цілі неформальної групи суперечать досягненню цілей організації
- D) цілі неформальної групи суперечать досягненню цілей лідера цієї групи

5. ЗГІДНО З ПОВЕДІНКОВИМ ПІДХОДОМ ДО ЛІДЕРСТВА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ВИЗНАЧАЄТЬСЯ:

- A) особистими якостями керівника
- B) стилем керування
- C) особистими якостями менеджера і стилем керування
- D) правильної відповіді немає

6. ОСНОВНИМИ ХАРАКТЕРНИМИ РИСАМИ АВТОКРАТИЧНОГО СТИЛЮ

КЕРІВНИЦТВА Є:

- A) централізація повноважень та структурованість роботи підлеглих
- B) обмеження свободи підлеглих щодо прийняття рішень та правил поведінки
- C) апеляція до потреб низького рівня у підлеглих
- D) всі відповіді вірні

7. ДО ДЖЕРЕЛ УПРАВЛІНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ ВІДНОСЯТЬ:

- A) вище керівництво, підлеглі їм керівники і органи управління
- B) засоби масової інформації, зразки техніки, технічна документація
- C) документи, фотознімки, мікрофільми
- D) всі відповіді вірні

8. У КОМПАНІЇ ЯКИХ РЕСУРСІВ НЕ ЗАВДАЮТЬ ЗБИТКУ ЇЇ

ПОКАЗНИКАМ:

- A) етична і економічна відповідальність
- B) етична і юридична відповідальність
- C) етична і соціальна відповідальність
- D) юридична і соціальна відповідальність

9. ВИЗНАЧИТИ НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНИЙ, ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ, СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТУ:

- A) тимчасове примирення конфлікуючих сторін
- B) співпраця з вирішення проблеми, яка стала причиною конфлікту
- C) винагорода переможця конфлікту
- D) звільнення з роботи учасників конфлікту

10. БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ – ЦЕ:

- A) обґрунтування доцільності та план реалізації усіх управлінських рішень
- B) обґрунтування доцільності та план реалізації підприємницьких проектів
- C) стратегічне планування
- D) тактичне планування

9. Методи навчання

Для активізації процесу навчання студентів в ході вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:

- на лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються студенти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

- на практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими методами навчання є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

Планування занять передбачає створення передумов для реалізації таких методологічних принципів навчального процесу:

- інтенсивне використання самостійної роботи студента (підготовчий етап до роботи над ситуаційним завданням, пошук матеріалу для виконання аналітичних та аналітично-ситуаційних задач, складання індивідуального алгоритму прийняття управлінського рішення, самооцінювання управлінських якостей та здібностей тощо);

- використання методу конкретної ситуації з метою пояснення нових теоретичних положень теми;

- активне використання технічних засобів навчання, в тому числі відеоматеріалів, які ілюструють і надають інформацію до ситуаційних задач;

- дотримання жорсткого регламенту: визначення часу на індивідуальну роботу, на обговорення та прийняття групового рішення, на представлення групового варіанту вирішення проблеми, на дискусію;

- впровадження принципу нормування: дотримання норм і правил при проведенні ділової гри, чітке визначення оцінювання результатів гри;

- дотримання умов недостатньої визначеності. Оскільки управлінські рішення приймаються в умовах дефіциту об'єктивної інформації, необхідно навчати майбутніх менеджерів «діяти за обставинами»;

- використання різних рольових функцій при аналізі студентами конкретних ситуацій. Як правило, залежно від здібностей студентів, можуть виконуватись ролі «опонента», «оптиміста» або «песиміста», «адвоката», «провокатора», «реаліста» та ін.;

- активна підтримка внутрішньогрупової взаємодії студентів, залучення до обговорення пасивних студентів, зняття напруження у відношеннях між емоційними й амбіційними членами групи;

- впровадження принципу прямого звертання: активізація й залучення до обговорення за допомогою запитань: «Як би ви вчинили в такому випадку (в ролі керівника підприємства, власника, співробітника)? Що ви думаєте з приводу такої ситуації? Чи зустрічались ви з подібними ситуаціями?»

Порівняно з традиційним, в інтерактивному навчанні змінюється сама роль викладача. Він поступається своєю активною роллю студентам і тільки спрямовує ігровий процес навчання та розвитку через співорганізацію взаємодії учасників, створює умови для їх ініціативи й творчого пошуку ефективних рішень конкретних ситуацій.

10. Форми контролю.

Форма контролю знань студентів з дисципліни – іспит.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 03.03.2021 р. протокол № 7)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків

90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

12. Навчально-методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Менеджмент» (робоча програма навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали).

13. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Гаєва О. В., Гаєва, Н. І. Ковальська, Л. О. Лозинська. Основи менеджменту. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 524 с.
2. Гірняк О. М., Лазановський П. П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум. Навч. посібник. Львів: «Новий світ – 2000», 2003. 336 с.
3. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту. Навч. посіб. 3-е вид., допов. і перероб. Львів: Нац. ун-т «Львівська політехніка», «Інтелект-захід», 2007. 384 с.
4. Мазаракі А.А., Мошек, Л. А. Гомба Г. Є. та ін. Менеджмент: теорія і практика. Навч. посіб. К.: Атіка, 2007. 564 с.
5. Хміль Ф.І. Основи менеджменту. Підручник. К.: Академвидав. 2003. 608 с.
6. Черваньов Д. Менеджмент: Терміни, тести, вправи, завдання, навчальні конкретні ситуації (кейси), проблематика курсових, випускних, дисертаційних робіт. Підручник. Київ. ВПЦ «Київський університет», 2001. 853 с.

Додаткова:

1. Герасимчук В.Г. Діагностика в системі менеджменту / В.Г. Герасимчук. К.: Вища шк., 2001. 320 с.
2. Збарський В. К., Горьовий В. П., Артеменко А. М. Ефективність функціонування фермерських господарств. Навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл.). К.: ННЦ ІАЕ, 2008. 450 с.
3. Оголенко Н.А. Менеджмент в АПК. Навч. посібник для практичних і семінарських занять. К.: Видавничий центр НАУ, 2005. 210 с.
4. Shynkaruk L., Alekseieva K., Vlasenko T. Operational management. NULES of Ukraine. 2021. 244 p.
5. Project management: study guide for students of the specialty 073 “Management”. L.V. Shynkaruk, M.M. Dielini, K.A. Alekseieva, T.O. Artiukh, A.V. Sukhanova. Kyiv: NULES Ukraine, 2023. 318 p.

Інтернет-джерела

1. management.com.ua – бібліотека з менеджменту
2. inform.od.ua – нормативні акти у сфері управління
3. <http://window.edu.ru> – єдине вікно доступу до освітніх ресурсів
4. <http://www.profibook.com.ua> – ділова література з економіки, менеджменту, реклами і маркетингу, управління персоналом, психології бізнесу, інформаційних технологій і т.д.
5. <http://www.kmci.com.ua> – бізнес-рішення для розвитку підприємств, управління маркетингом і збутом, фінансовий менеджмент, управління персоналом, інформаційні технології управління персоналом, бюджетування.
6. <http://www.headhunter.com.ua>
7. <http://www.hrliga.com/>
8. <http://www.bou.com.ua>
9. [http:// www.hrd.com.ua](http://www.hrd.com.ua)
10. <http://www.strategy.com.ua/strategy/>